

VLAAMSE VOLKSBEWEGING (VVB), beweging geconcipieerd in de jaren 1952-'54 en opgericht in 1956. Ze is te beschouwen als voortzetting van de niet partijgebonden politieke actie die een constante in de V.B. is. Ze heeft ideologie en tactiek van de V.B. na de Tweede Wereldoorlog helpen vernieuwen.

1. **ONTSTAAN EN GROEI.** Stimulerend voor het ontstaan van de VVB was in de eerste plaats de stagnatie waarin de V.B. zich na de Tweede We-

reldoorlog bevond door de al te bescheiden resultaten van de Vlaamse partijpolitieke actie. Ook het besef dat de doelstellingen van de V.B. beter konden worden behartigd door een niet partijpolitiiek gebonden, maar wel degelijk op politieke resultaten gericht orgaan (ongeveer zoals vóór 1914 het Nationaal Vlaamsch Verbond) heeft vruchtbaar gewerkt. Het opzet was, het Vlaamse eisenprogramma tot stand te laten komen in volle vrijheid, los van de wisselvalligheden van het politieke dagwerk. Voor een groep Vlamingen betekende dat in die tijd een duidelijke optie voor een beweging boven een partij.

De idee van een Vlaamse pressiegroep is afkomstig van vooroorlogse Vlaams-nationalistische politici, onder wie Hendrik Borginon en Gerard Romsée. Laatstgenoemde bracht in december 1952 voormalige leden van het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV) van de demo-federalistische richting samen rondom dit thema. In 1953 werd de organisatie uitgebreid en naar buiten bekend gemaakt. Paul Beeckman werd algemeen voorzitter. Een ernstige tegenslag was, dat de groep-Bouchery in 1954 koos voor de pas opgerichte Volksunie. Met de groep-Beeckman, die de VVB trouw was gebleven, werd in 1956 een nieuwe poging gewaagd, deze keer met medewerking van Flor Grammens (die zich in 1958 distancieerde), terwijl Beeckman voorzitter bleef.

De wervingskracht was aanvankelijk gering: in een circulaire, op 21 oktober 1958 gericht aan de kaderleden, werd meegedeeld dat er na één jaar activiteit in de provincie Antwerpen 312 leden waren, in Brabant 180, in West-Vlaanderen 181, in Oost-Vlaanderen 538 en in Limburg 54, samen 1265 leden. Dit aantal was in augustus 1959 meer dan verdubbeld. De beweging moest dus de uit-

vlaamse opbouw

tweede

algemeen

kongres

van de

vlaamse

volksbeweging

antwerpen

4 februari 1962

verslagboek

drukking worden van de Vlaamse overtuiging van de hele samenleving, ongeacht de levensbeschouwelijke en politieke opvattingen van de leden. Daarom werden er van 1959 af, toen Paul Daels algemeen voorzitter werd, pogingen ondernomen om aanhang te werven bij de vrijzinnigen: een aantal personen van socialistische en liberale signatuur werden in de bestuurskaders opgenomen. Dit leidde evenwel niet tot een beduidend ruimere aanhang onder de vrijzinnigen. Wel verscheen de VVB in 1960 op haar eerste Algemeen Congres als een pluralistische vereniging, met sprekers als o.m. Walter Opsomer, Renaat Merecy, Frans van Mechelen en Wilfried Martens, en traden ook op latere congressen nog sprekers uit de vier partijen op. Het pluralistische image kreeg het echter zwaar te verduren, toen de socialist Merecy na het Congres van Antwerpen (1962) ontslag nam, omdat dit congres zich voor federalisme had uitgesproken. Dat stellingnemen had overigens zijn weerslag tot in de arrondissementele en lokale afdelingen. Dat Raymond Derine op het congres in 1963 terugkeerde naar een „pragmatisch federalisme”, veranderde daar niet veel aan. De VVB bleef een pressiegroep met vooral katholieke aanhang.

Belangrijk is ook, dat van het begin af mensen uit het verzet (Maurits Coppieters, Clemens Daenen) samenwerkten met personen die gecollaboreerd hadden (Hendrik Borginon, Paul Beeckman).

De jongeren in de VVB kwamen in 1956 aan bod met Maurits Coppieters, de tweede algemene voorzitter. Het enthousiasme van de Rodenbachfeesten in dat jaar gaf de beweging definitief de wind in de zeilen. Voor Coppieters was de VVB tevens een moderne beweging waarin jongeren in een geest van verdraagzaamheid een op de toekomst gerichte actie voor politieke opvoeding en bewustwording konden voeren.

Behalve het doorbreken van de levensbeschouwelijke verzuiling beschouwde de VVB als wezenlijk: het ingang doen vinden van het besef dat de V.B. in essentie een sociale beweging was en dat de VVB dus een opdracht op sociaal-economisch gebied te vervullen had. De eerste ruimere atitatie (1957) had betrekking op de Limburgse kolenmijnen en was gegrond op degelijk studie- en vormingswerk. Dat deze thematiek gaandeweg ingang vond, wordt bewezen door het feit dat de eigenlijke doorbraak van de VVB kwam na de sociale onlusten van 1960-'61. Uit een verslag van 4 november 1961 bleek namelijk dat er ongeveer 4700 leden waren. Op 8 september 1962 waren er 8702, zo werd bekend gemaakt. In en vlak na 1963 is dat aantal nog gestegen, om daarna in dalende lijn te gaan.

De belangrijke opdracht die de VVB zich op het gebied van de sociale actie had toegeëigend, werd haar in de latere jaren zestig grotendeels uit handen genomen door de politieke partijen en linkse actiegroepen.

De VVB stelde de Vlaamse politieke actie primair. Met erkenning van de eigen opdracht en autonomie van andere Vlaamse verenigingen ijverde ze voor interpenetratie en samenwerking, vaak door het tot stand brengen van een gepast - vaak tijdelijk - samenwerkingsorgaan. Een van de belangrijkste is het Aktiekomitee voor Brussel en Taalgrens, dat in 1958 uit de werkgroep Talentelling van de VVB ontstond. Dit comité organiseerde twee Mar-

sen op Brussel (z. aldaar) en de nationale betoging te Antwerpen (november 1963) die in het teken stond van federalisme en economische democratie. Op initiatief van de VVB werd in samenwerking met het Verbond van Vlaams Overheidspersoneel, het Verbond van Vlaamse Academics en de drie culturele fondsen het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen opgericht (1964). Binnen dit Overlegcentrum ontstond in 1966 - onder impuls van de VVB - het Coördinatiekomitee Hoger Onderwijs.

2. CONGRESSEN EN MANIFESTATIES. In de loop der jaren hield de VVB een aantal congressen. Opvallend was het eerste, het reeds genoemde Congres van Mechelen (1960). Op het tweede congres in Antwerpen (1962) hield Wilfried Martens een referaat waarin hij de grote lijnen schetste voor een reorganisatie van de Belgische staat op federale grondslag; het congres sprak zich voor federalisme in die zin uit. Op het congres van Leu-

De Vlaamse Volksbeweging

nodigt

U uit

op haar KONGRES

**DEMOKRATIE
EN
FEDERALISME** ***NU!***

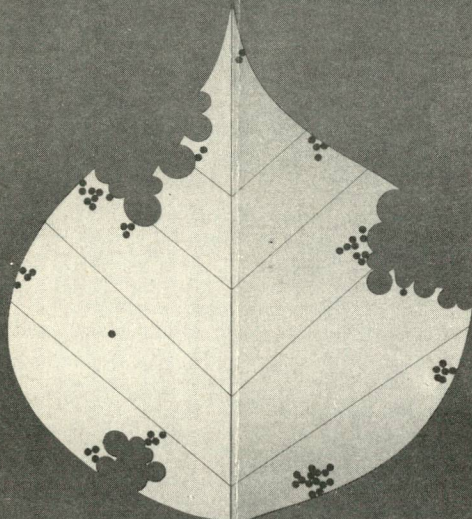
Voor een meer
menselijke samenleving,
ook in Vlaanderen

2 maart 1969

Sint-Niklaas

óns vlaams-brabant

vvb betoging vilvoorde - 15 okt.'72

Verantw. uitgever: H. Van den Broeck, Vlaamse Volksoverheid

Goudbloemstr. 19, Antwerpen vrij van zegel 6-3-27 198-5

realised by artex lezegen

Nationale betoging te Vilvoorde op 15 oktober 1972

Te Brussel woeden politiek bedrog en verdrukking van de Vlamingen verder; Vlaams-Brabant wordt meer dan ooit bedreigd; tegen de affakeling van het leefmilieu wordt onvoldoende opgetreden; de schandalige pendel naar Brussel neemt nog steeds toe; de bescheiden kulturele autonomie wordt uitgehouden; de groei naar eigen Vlaamse macht wordt afgeremd.

Daarom zal gans Vlaanderen betogen te Vilvoorde voor

- een versnelde sociaal-ekonomische decentralisatie en een stelselmatige uitbouw van eigen Vlaamse wetgevende en uitvoerende macht;
- onverbiddelijke beperking van het gewest Brussel tot de 19 gemeenten;
- sterkere en grotere federaties rond Brussel; een kiesarrondissement Halle-Vilvoorde; een provincie Vlaams-Brabant;
- vrijwaring van het leefmilieu in Vlaams-Brabant;
- daadwerkelijke strijd tegen de pendel door een doorgedreven «ontvetting» van Brussel;
- bevrijding van de Vlamingen te Brussel door eerlijke en doelmatige structuren voor de agglomeratie.

WIJ BETOGEN TE VILVOORDE :

- ➔ Tegen de verfransing, de vervreemding en de vervuiling van Vlaams-Brabant.
- ➔ Tegen elk politiek bedrog te Brussel.

- VLAAMS EN VOLKS -
DAGBLAD HET VOLK
BREEDSTE INFORMATIE

Bij politiebevel niet op de openbare weg werpen.

ven (1963) trok de VVB zich bij monde van Derine tactisch terug op een „pragmatisch federalisme”. In datzelfde jaar trok een autokaravaan door elke Vlaamse provincie om de zetelaanpassing te eisen. Van 1964 af kwam de nadruk vooral te liggen op de naderende grondwetsherziening, de vernederlandsing van de Leuvense universiteit en - in toenemende mate - op Brussel. De massabetoging van 5 november 1967 stond in het teken van bovengenoemd urgentieprogramma. Een nieuw geluid viel te horen tijdens de nationale betoging te Vilvoorde (oktober 1972): behalve voor de rechten van de Vlamingen in Brussel en Brabant werd ook voor de bescherming van het leefmilieu betoogd.

3. STRUCTUUR. De structuur van de VVB is gericht op de taken in het gehele Vlaamse landsgedeelte en op gewestelijk en lokaal stimuleren van de actie.

Er is centraal een Algemene Raad (ongeveer 120 leden) en een Hoofdbestuur (ongeveer 30 leden) met een centraal secretariaat en diverse diensten voor ledenadministratie, kadervorming, studie, propaganda, alsmede voor het redigeren van het orgaan Doorbraak. De actie van het Hoofdbestuur wordt voornamelijk gevoerd door een Politiek Bureau en een Uitvoerend Bureau, die instaan voor politieke actie - het formuleren van de stellingen en het uitdragen ervan - en voor de organisatorische en administratieve activiteiten. Er zijn vijf provinciale besturen, verder arrondissementele besturen en lokale afdelingen. De VVB is democratisch georganiseerd: de Algemene Raad wordt om de twee jaar samengesteld door verkiezingen, waaraan alle leden deelnemen.

4. FUNCTIE EN TAAK. Hoewel de VVB opteerde voor en uitgroeide tot een aparte organisatie met eigen leden en kaders, bleef ze zich toch steeds als een beweging beschouwen. Als open formatie was ze in overleg en actie nauw verbonden met andere verenigingen - tot in de personen toe - en had derhalve meer invloed dan uit het eigenlijke, vrij beperkte, ledenaantal valt af te lezen.

De VVB onderging bij herhaling een aderlating, toen topfiguren uit de beweging uiteindelijk kozen voor partijpolitiek engagement (Maurits Coppieters, Raymond Derine, Wilfried Martens). Ze vervulde derhalve in Vlaanderen de rol van politieke leerschool. Vandaag de dag probeert de VVB zich wat haar inhoud betreft te vernieuwen door studenten en pas afgestudeerden aan te trekken met de bedoeling vernieuwd politiek denkwerk op te leveren. Door dag aan dag de politieke situatie van Vlaams standpunt door te lichten en via moties haar standpunt bekend te maken blijft ze haar opdracht - „Vlaams geweten” te zijn voor de politieke partijen, en dat voornamelijk voor de CVP en de Volksunie - vervullen. Ze is aldus permanent mede aanwezig bij de totstandkoming van politieke compromissen in Vlaamse aangelegenheden.

LITERATUUR: *Doorbraak* (1958) - H. Todts, *Hoop en wanhoop der Vlaamsgezinden*, II - III (1967-'71).

LIESELOT PITTEY-VAN SON